

dels för den i stjelken innehållna tågan, som användes till spånad, dels för dess frön, hvaraf hampolja pressas. *Odla h.* — 2) De till häckling och spånad beredda tågorna af denna växt. *Spinna garn af h.* — *Ss. Hampfrö, -garn, -häckla, -lärft, -odling, -rep, -skäsvor, -stjelnk, -stånd, -åker.*

HAMPA SIG, v. r. 1. (pop.) Förefalla, falla sig, tillfälligtvis inträffa. *Om det så h-r sig.* Härledes ifrån det gamla ordet *Happ*, oförmodad lycka.

HAMPBLÅR, f. pl. Affall af hampa vid häckling.

HAMPBRÅKA, f. 1. Verktyg, hvarmed hampa bråkas.

HAMPDREF, n. sing. Af gamla tåg utredd hampa.

HAMPLAND, n. s. Land eller liten åker, besädd med hampa.

HAMPOLJA, f. 1. Olja, pressad af hampfrö.

HAMPSPÖKE, n. 4. 1) Fågelskrämna på ett hampland. *Se ut som ett h.*, vara ful, så att man kan skrämna folk. — 2) (fig. fam.) Ganska ful person.

HAMPSTOL, m. 2. Bock, att skäkta hampa på.

HAMPTROLL, n. s. Se *Hampspöke*.

HAMPVÄF, m. sing. Väfnad, förfärdigad af hampgarn.

HAMPÖRT, f. s. (bot.) Se *Hjorttröst*.

HAMRA, v. a. 1. Slå, bulta med hammare. *H. koppar, silfver, tenn.* *H. út*, se *Uthamra*. — *Hamrande*, n. 4. o. *Hamring*, f. 2.

HAMSA, v. n. 1. (fam.) Gå oaktsamt till väga. — *Hamsande*, n. 4.

HAMSIG, a. 2. (fam.) Som går oaktsamt till väga i hvad man gör.

HAMSTER, m. 2. pl. *hamstrar*. Djur af Gnagarne, rödbrunt, med svart buk, hvit strupe, kort svans, ovig kropp och kindpåsar; ligger i dyala från oktober till februari, i djupa, rymliga bon under jorden. *Cricetus frumentarius*. — *Ss. H-skin*n.

HAN, hann, pron. pers. m. I genit. *hans*; dat. o. ackus. *honon*. *H. säger, skriver. Det är h., h. sjelf.* — Brukas i tilltal till personer, dem man icke kan kalla *Herre*, men som vilja vara något för mer, än att kallas *Du* eller *Ni*, t. ex. betjenter. *Hör han, min vän, annåt mig hos gresven.*

HANBI, n. 4. Bi af hankön.

HANBLOMMA, f. 1. Blomma med endast ståndare.

HAND, f. s. pl. *händer*. 1) Kroppslem vid nedre ändan af armarna, och som utsträcker sig ifrån handlofven till fingerspetsarna, bestående af Flathanden, sammansatt af fem längre ben, samt Fingrarna, hvilka hvardera hafva trenne ben, utom tummen, som har blott två, alla förenade med ledgångar, så väl sins emellan som med flathandens ben. *Högra, venstra h-en. Flata, afviga h-en. Lång, kort, bred, smal, fet, knubbig, torr, mager, knotig h. Knuten h. Hafva kalla, varma händer. Frysa om händerna. Hafva ondt i händerna. Tvätta händerna ell. tvätta sig om h. Falla, taga, trycka, krama ens h. Hålla, falla någon vid h-en. Kyssa ens h. ell. kyssa någon på h-en. Gifva, räcka h-en åt någon. Föra, leda vid h-en. Öppna, tillsluta, knyta h-en. Knäppa ihop, slå ihop händerna. Höja, lyfta händerna mot himmelen, mot höjden. Hafva, bära, hålla något i h-en. Lefva af, föda sig med sina händers arbete. H. full,*

så mycket som får rum i handen, t. ex.: *En h. full mjöl*; äfv. (fig.) något helt litet, t. ex.: *En h. full soldater. Med värjan i h. Lägga h-en på värjan*, (fig.) göra sig färdig att draga värjan. *Taga någon i h.* (Fig. fam.) *Vi få taga hvarandra i h.*, vi äro lika goda, vi ha ingenting att förebrå hvarandra. (Fig.) *Lemna någon högra h-en*, afstå företrädet åt någon. *Gifva någon sin h.*, taga till äkta. *Lyfta h. emot någon*, göra sig färdig att anfälla någon. *Gifva en h-en på något*, gifva en handen till tecken, att man vill hålla, hvad man lofvat eller kommit öfverens om. *Der har ni min h. på det*, jag loftar er det med handslag. *Gifva med varm h.*, gifva en något egenhändigt och personligen, utan testamente. *Gå h. i h.*, gå och hålla hvarandra i hand; (fig.) följas åt, t. ex.: *Brott och elände gå h. i h.* *Det skafstet ligger väl i h.*, är bekvämt att hålla i hand. *Röra hvarken h. eller fot*, vara alldeles orörlig, liflös. *Lägga händerna på något. Lägga ell. bära händer på, våldsamt h. på*, slå, föröfva handgripligt våld emot någon. *Lägga h. vid ett arbete*, sysselsätta sig dermed. *Lägga sista h. vid ett arbete*, göra det sista, som fordras, för att det skall vara fullkomligt färdigt. (Fig.) *Lägga h. vid ett mål*, se *Handläggga*. *Ligga en på händerna*, vara en till besvär, börd. *Ha sin h. i något*, vara delaktig, inblandad deri, hafva befattning dermed. *Ha sin h. med i spelet*, hafva del i något. *Hafva i handom* (gam. ablativ), hafva i sin ägo, i sitt våld, innehafva. *Hafva något af säker, god h.*, af tillförlitlig sagesman. *Hafva fria händer*, äga att fritt göra och låta. *Händerna äro bundna på honom*, han har ej frihet att göra och låta, som han vill. *Råka i goda händer*, (om person) komma till någon, som väl vårdar, handler en; (om sak) blifva föremål för god vård, tillsyn; äfv. (om arbeten, företag) öfvertagas, handläggas o. s. v. af person, som är fullt skicklig att på ett tillfredsställande sätt utföra, hvad han börjat. *Taga sin h. ifrån någon*, ej vidare bekymra sig om, frångå honom sin omvårdnad, ledning, hjälp. *Hålla h. öfver något*, se *Handhafva*. *Hålla h. öfver att . . .*, väl tillse, sörja för, att . . . *Hyra, arrendera af andra h.*, af person, som sjelf hyr, arrenderar. *Det är gjordt af skicklig h.*, af en skicklig person. *Hafva h. i hår och knif på strupe*, slåss på lif och död. *H. efter h.*, ell. blott *efter h.*, småningom. *Gå h. emellan, från h. till h., från den ena h-en till den andra*, från den ene till den andra. *För h.*, med, genom, medelst handen eller händerna, t. ex.: *Arbeta för h.* *Så för h. Gjordt för h.* *För h-en*, ell. *för h.*, nära förestående, t. ex.: *Julen är nu snart för h.* *Hafva något för händer*, vara sysselsatt med något. *I andra, tredje h.*, den andra, tredje efter någon. *Sitta i andra, tredje h.* (i spel), vara den andra, tredje. *Sitta i god h.*, hafva fördelaktig plats bland de andra spelarne. *Allting går honom väl i h.*, lyckas honom väl. *Handlingarne äro i mina händer*, i mitt förvar, i min ägo. *Falla i händerna på någon*, komma i någons våld. *Han är i sina ovänners händer*, i deras våld. *Styrelsen är i hans händer*, han leder styrelsen. *Se andra i händerna*, lefva af andras almosor. *Det står i Guds h.*, beror af Gud. *Med fulla händer*, ymnigt, frikostigt. *Lofta med h. och mun*, med ord och handslag. *Med egen h.*, se *Egenhändigt*. *Hafva om h.*, hafva tillsyn, vård om, ledningen af, förestå något. *Få om h.*, få tillsyn,